

ВІДКРИТА МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ «ІСЛАМСЬКА РЕЛІГІЙНА ОСВІТА У СВІТСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ»

5–7 жовтня 2012, м. Київ

У Києві з 5 до 7 жовтня 2012 року відбулась міжнародна конференція «Ісламська релігійна освіта у світському суспільстві», в якій брали участь представники понад 20 країн — держав колишнього СРСР, країн Європи та Близького Сходу. Організаторами конференції були Ісламський університет (Київ), Віденський університет (Австрія) і Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова (Київ). Мета конференції — вивчення різних концепцій і дослідження підходів до релігійної освіти в різних державах Європи.

У день відкриття конференції Муфтії України шейх Ахмед Тамім виступив з вітальним словом, в якому відзначив актуальність подібного заходу.

Після привітання Муфтія слово було надано Надзвичайному і Повноважному Послу Австрії в Україні Вольфу Дітріху Хайму. У своїй промові посол зазначив, що присутність Ісламу в Австрії сягає своїм корінням періоду існування Австро-Угорської імперії: «...мусульманська релігія була офіційно визнана ще в 1912 році, а ініціатива її визнання почалася ще наприкінці XIX століття».

Завідувач кафедри ісламської релігійної освіти Віденського університету професор Еднан Аслан розповів про те, якою важливою є релігійна освіта дітей мусульман у світських суспільствах, зокрема в країнах Європи. Також він зазначив, що освітня система австрійської держави працює для того, щоб діти мусульман інтегрувалися в суспільство, зберігаючи свою культуру і традиції.

Заступник завідувача кафедри культурології Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова Віталій

Хромець виступив з доповіддю про проблеми та перспективи ісламської освіти в Україні.

Протягом трьох днів конференції учасники виступали з доповідями, обмінювалися досвідом, вели дискусію і шукали шляхи вирішення наявних проблем. Ця конференція виразно продемонструвала, що моделі освіти, які є в світських державах, не завжди відповідають соціальним реаліям своїх власних товариств. З іншого боку ми можемо спостерігати процес розвитку, який дає надію, що ці держави можуть сформувати нову позицію щодо ісламу та ісламських співтовариств.

У заключному виступі Муфтій України шейх Ахмед Тамім торкнувся особливо важливого аспекту ісламської освіти — проблеми навчання мусульман і проблеми методичних посібників і підручників з ісламу, які містять безліч помилкових уявлень про іслам, що склалися ще за часів панування комуністичної атеїстичної ідеології.

Виступ Муфтій України шейха Ахмеда Таміма

Дорогі учасники нашої міжнародної конференції!

Враховуючи важливість питання, з приводу якого ми зібралися, і наш досвід за останні 20 років на терені розвитку солідарності та згуртованості суспільства, об'єднання мусульман і особливої уваги до ісламського утворення в світському суспільстві, хотів би зазначити, що Конституція незалежної України гарантує мусульманам право виконувати свої релігійні обряди і як основний закон світської держави вона гарантує всім релігіям рівні можливості. Прикладом тому є перша столична мечеть у новітній історії України, яка демонструє ставлення держави до мусульман України. Це результат великої праці, розвитку добрих взаємин і взаємодовіри.

Духовне управління мусульман України і Ісламський університет як організація зі статусом юридичної особи існують відповідно вже 20 років і 19 років. За цей час ми здобули такий досвід, який дає можливість відкрито заявляти про наше існування, про те, які в нас плани, які перспективи. Україну можна ставити за приклад багатьом державам зі світським суспільством.

Світський підхід до управління державою є не тільки в країнах, де мусульмани становлять меншість, але і там, де їх більшість. Вивчивши досвід східних країн, де релігійною освітою займалися самі мусульмани, які створювали методичні посібники, збирали бібліотеки, багаті книжками, написаними власне мусульманами, можна побачити, що розвиток діалогу — це дуже легко, доказом цьому є країни Далекого Сходу: Сінгапур, Малайзія, Індонезія та ін. (значна частина мусульманського населення цих країн слід шафіїтському мазхабу, а також існують різні суфіїтські школи). Якщо брати досвід республік Кавказу (частка мусульманського населення яких також сповідує шафіїтський мазхаб) або країн Середньої Азії (де найбільш поширений ханафітський мазхаб), то в цих країнах є великий досвід мирного співіснування мусульман з представниками різних культур і різних конфесій, незважаючи на те, чи визначено ці держави як світські, чи ні. Якщо дивитися на досвід мусульман у Північній Африці (велика частина мусульманського населення сповідує малікітський мазхаб), ми можемо побачити, що у них теж є великий досвід спілкування з представниками різних релігій, хоча в деяких з цих країн — світський устрій. А якщо говорити про Європу, то варто відзначити, що там теж розвивається діалог між представниками різних культур, але ми бачимо не зовсім коректне уявлення саме про іслам. І причина цього полягає у тому, що книги про Іслам було написано не мусульманами, уявлення про іслам отримано не від мусульман. Автори цих книг давали своє уявлення про релігію, базуючись не на знаннях про іслам, а на основі особистих вражень або спостережень за окремими людьми. Саме це і стало однією з причин, чому налагодження нормальних взаємин з країнами Сходу мало певні складнощі, незважаючи на багатовіковий досвід Сходу у взаєминах з різними конфесіями.

Нещодавно нами було проаналізовано понад 160 книг з ісламської тематики в одній із бібліотек Києва, здебільшого в них викладено уявлення про іслам з точки зору людей, світогляд яких сформувався за радянських часів. Є також книги, де викладено уявлення сходознавців, які самі не є мусульманами. В результаті західне уявлення про іслам полягає в тому, що ця релігія існує виключно з елементами тероризму, а також іншими негативними аспектами, на прикладі тієї ситуації, яка складається нині в деяких східних країнах. Цими посібниками та кни-

гами користуються і діячі науки, і викладачі, і студенти, і журналісти, які потім у ЗМІ популяризують перекручене уявлення про іслам. Показ такої односторонньої інформації, що у мусульман нібито сконцентровано тільки все погане, викликає страх і недовіру в немусульманина щодо мусульманина.

На Заході поширена думка, що мусульмани живуть замкнутими спільнотами та не можуть інтегруватися в суспільство. Хоча знову ж таки цьому можна протиставити досвід України. Якби ми в Україні пішли шляхом західних країн, то не було б між нами розвинених дружніх взаємин, ми б отримали погляд на мусульман як на чужих людей другого сорту.

Саме тому роль Ісламського університету тут дуже важлива для того, щоб, перебуваючи в центрі Європи між Сходом і Заходом, вивчати іслам таким, яким він є насправді.

Ми можемо дати прекрасний приклад роботи з державою, яка також зацікавлена в розвитку діалогу і згуртованості суспільства, але необхідно, щоб це ґрунтувалося на правильних уявленнях про іслам. Протягом усього часу ми намагалися виправити неправильну думку про іслам, і ми б не змогли інтегруватися в українське суспільство, якби відокремлювали себе від нього або протиставляли себе йому. Тому, коли було утворено Всеукраїнську раду церков і релігійних організацій, ми увійшли до цієї структури, щоб спільно працювати на благо всього українського суспільства.

Якщо бувають якісь громадські заходи, які організують, наприклад, церкви, то ми теж намагаємося брати участь у них, представляючи мусульман України. Ми хочемо, щоб кожен мусульманин був прикладом справжнього громадянина України, який працює на благо всього суспільства і для його згуртованості. В наших інтересах бачити Україну передовою державою, тому, незважаючи на те, що державні органи відокремлені від релігії, все одно світська держава має співпрацювати з усіма конфесіями на одній дистанції, як про це зазначено в Конституції. Своєю чергою, ми без держави не можемо нічого зробити, адже коли необхідно отримати ділянку для будівництва мечеті, ми маємо узгоджувати це з відповідними органами. А якщо потрібно отримати диплом про освіту, необхідно завірити його державною печаткою. А якщо відкривати школу, то, звичайно, це робиться через Міністерство освіти тощо. Тому я б хотів, щоб на нашій конференції було вивчено такі питання: хто повинен

давати уявлення про іслам? Відповідь на це однозначна — самі мусульмани.

Інше питання, яке може виникнути — що робити у випадку, якщо хтось скаже, що мусульмани різні і школи у них різні? Я навів приклади — Далекий Схід, Середня Азія і Північна Африка, де існують різні правові школи Ісламу, але основні питання віровчення у мусульман всього світу одні й ті ж. А що стосується різноманіття менталітетів, культур або традицій різних народів, то досвід нашої роботи в Україні показує, що це не є перешкодою для єдності та згуртованості суспільства. В Україні ми можемо знайти представників усіх мазхабів, представників різних культур, які розмовляють різними мовами, слідуєть своїм традиціям, як наприклад, Маулід та інші. І при цьому ми бачимо, що, незважаючи на ці відмінності, громада мусульман міцна, ця різноманітність культур і традицій не є перешкодою для нашої інтеграції в суспільство. Ми запрошуємо на наші заходи немусульман, намагаємося розвивати діалог з усіма. Так, наприклад, нещодавно ми мали диспут з атеїстами.

Таким чином, ми намагаємося не відділятися від суспільства, а навпаки, ввійти в нього для того, щоб про нас знали саме від нас, а не через тих, хто щось чув, або щось читав, або має якусь свою думку про іслам. Адже через нерозуміння справа дійшла до того, що деякі пишуть, ніби Іслам — це загроза для суспільства, і навіть є такі терміни як «ісламський екстремізм», «ісламський тероризм». В ісламі цього немає, а є політичні рухи, які виступають під ісламськими гаслами.

Хочу відзначити, що, торкаючись питань ісламської освіти необхідно, по-перше, щоб автори, які пишуть про іслам і передають знання про нього, з одного боку, були мусульманами, а з іншого — це повинно контролюватися державою, для того, щоб не відбувалася політизація нашої релігії в інтересах тих чи інших політичних течій та ідеологій.

Зараз ми можемо спостерігати, як, використовуючи сучасні технології, (Інтернет, соціальні мережі) будь-хто може виступати від імені ісламу, говорити і писати що завгодно без жодного контролю. Той, хто не має правильного уявлення про релігію, не може визначати, що правильно, а що ні. Звичайно, така ситуація не може сприяти взаєморозумінню, розвитку діалогу.

Тому наша позиція в питанні освіти полягає в тому, щоб говорити об'єктивно і правдиво. А якщо хтось заявляє про те, що

є різні думки, різні історії, то нехай вкаже конкретних авторів, конкретні джерела. Якщо автор пише, що є такий мазхаб, є така секта, є такий рух, то нехай конкретно викладе їхні переконання в тому вигляді, як вони є насправді.

Друге питання — це уявлення про іслам для немусульман. Чисельність мусульман в світі — більше 1 млрд осіб, і якщо немусульмани матимуть неправильне уявлення про іслам, то це не допоможе в поглибленні взаємин. А деякі можуть навіть використовувати якісь гасла, такі як демократія, свобода і т.д., щоб представити мусульман у негативному світлі, що спричинятиме конфронтацію між представниками різних культур. А коли немусульмани будуть знати від самих мусульман, що таке іслам і хто такий Пророк Мухаммад, то будуть писати про нього правдиво, так само, як і мусульмани пишуть про Ісуса, Мойсея та інших Пророків лише прекрасні слова. Тому я бачу, що тут потрібно розуміти, хто має право писати про іслам і навчати ісламу.

Інший аспект питання про ісламську освіту у світських державах є дуже важливим для розвитку конструктивного діалогу між представниками різних культур, різних країн. З цього приводу я звертаюся вже до мусульман. Необхідно, щоб у них був свій центр для розробки єдиних освітніх програм. Не з метою змінити поняття ісламу або адаптувати його до інших умов — ні! Адже іслам не потребує удосконалення, він завжди може існувати в будь-яких умовах! Це необхідно для вивчення різних підходів, для формування оптимальної єдиної системи освіти, що є особливо актуальним для тих країн, де погано знають про іслам. Ми в Україні, ґрунтуючись на досвіді інших держав, пішли шляхом утворення Ісламського університету всередині країни, замість того, щоб посилати майбутніх імамів вчитися за кордон, де оточення і умови інші, ніж в Україні та в Європі. Ми бачимо, що саме такий підхід є ефективним і перспективним, даючи нам можливість для успішної інтеграції мусульман у суспільство. При цьому ми в жодному разі не ізолюємо себе від ісламського світу, адже ми запрошуємо з різних мусульманських країн викладачів, однак ми вважаємо принципово важливим, щоб наші імами отримували знання та навички релігійної діяльності саме в тому середовищі, де вони й надалі будуть жити і працювати, тобто в контексті європейських реалій. Ми повинні підготувати кваліфікованих фахівців такого високого рівня, який допоможе у формуванні правильного уявлення про

іслам і мусульман у західних країнах. Ми переконані, що саме це сприятиме формуванню правильного розуміння ісламу в західних країнах, а також забезпечить в подальшому можливість розвитку здорового діалогу Заходу з мусульманським світом. Наша роль як моста між Сходом і Заходом полягає не в тому, щоб зробити з Ісламу нову релігію, «яка підходить для Європи» — ні! Наша роль у висвітленні правдивої інформації про іслам як релігію, яка дає можливість мирного співіснування в одному суспільстві представників різних конфесій, як це демонструє історія мусульманського світу протягом багатьох століть і донині. Ми можемо це бачити на прикладі таких країн, як Ліван, Сирія, Йорданія, Марокко, Єгипет, і не тільки на Близькому, а й на Далекому Сході, в країнах Південно-Східної Азії.

Ми бажаємо успіху в роботі нашої конференції і наше бажання, як я вже зазначив, конструктивно обговорити ці питання, не політизувати релігію, а мати єдину позицію щодо всіх тих, хто дає уявлення про іслам саме як про релігію тероризму та екстремізму, щодо авторів книг, які розпалюють міжконфесійний конфлікт методом політизації, а також формувати певну структуру, яка змогла б обговорити і підготувати концепцію єдиної системи ісламської освіти як для України, так і для інших країн, з урахуванням того, що, незважаючи на існування різних правових шкіл, загальний принцип ісламу один — всі мусульмани вірять в єдиного Бога і в те, що Мухаммад — Його останній Пророк.

Бажаю вам успіху і всього найкращого. Хочу зі свого боку подякувати всім, хто допомагав в організації цієї конференції, наш секретаріат, наших добровольців — мусульман різних національностей, які були готові в будь-який час допомагати нам у підготовці та проведенні цього заходу. І сподіваємося, що це не остання наша зустріч, ми раді вислухати ваші пропозиції для поглиблення подальшої співпраці та взаємин.

Дякую за увагу.

**5-7 October/октября
2012**

**Kiev, Ukraine
Киев, Украина**

 ISLAMIC EDUCATION IN SOUTH EAST EUROPE
ISLAMISCHE BILDUNG IN SÜDOSTEUROPA

Federal Ministry for
European and International Affairs

 UNIVERSITÄT WIEN
UNIVERSITY OF VIENNA

 universität
wien

 Islamic
University

**Islamic Religious Education
in Secular Societies/Исламское
религиозное образование в светских
обществах**
— *International Conference*

Муфті України шейх Ахмед Тамім
Grand Mufti of Ukraine Sheikh Ahmad Tamim

Еднан Аслан, представник відділу ісламської релігійної освіти Віденського університету та Муфтії України шейх Ахмед Тамім
Ednan Aslan, representative of the Islamic Religious Education department of the Vienna University and Grand Mufti of Ukraine Sheikh Ahmad Tamim

Анатолій Денисенко, головний редактор наукового щорічника «Україна дипломатична», Муфтії України шейх Ахмед Тамім, Олександр Шульга, Надзвичайний і Повноважний Посланник 2-го класу, Олександр Кривonosов, помічник президента Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»
Anatolii Denysenko, Chief editor of the scientific year-book «Ukraine Dyplomatychna», Grand Mufti of Ukraine Sheikh Ahmad Tamim, Oleksandr Shulga, Extraordinary and Plenipotentiary Envoy, Oleksandr Kryvonosov, assistant of the president of the Opened International University of Human Development «Ukraina» university

INTERNATIONAL CONFERENCE «ISLAMIC RELIGIOUS EDUCATION IN SECULAR SOCIETY»

November 5–7 2012, Kyiv

The International Conference «Islamic Religious Education in Secular Society» was held in Kyiv from October 5 to 7, 2012. The Conference was attended by the representatives of more than 20 post-Soviet states, Europe and the Middle East. The Conference was organized by the Islamic University (Kyiv), the University of Vienna (Austria) and the Mykhailo Dragomanov National Pedagogical University (Kyiv). The Conference focused on consideration of various concepts and approaches to the study of religious education in different European countries.

On the opening day of the Conference Mufti of Ukraine Sheikh Ahmad Tamim delivered a welcoming speech, in which he indicated the relevance of such an event.

After greeting from Mufti the floor was given to the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of Austria to Ukraine Wolf Dietrich Heim. In his speech, the Ambassador reported that the presence of Islam in Austria dated back to the period of the Austro-Hungarian Empire: «...the Muslim religion was officially recognized in 1912, while an initiative of its recognition had begun in the late 19th century».

Head of the Department of Islamic Religious Education at the University of Vienna, professor Ednan Aslan informed about importance of the religious education for Muslims in the secular societies, particularly in Europe. He also said that the Austrian state educational system designed so that children of Muslims could integrate into society while maintaining their culture and traditions.

Deputy Head of the Department of Cultural Studies of the Mykhailo Dragomanov National Pedagogical University Vitaly

Hromets spoke about the problems and prospects of Islamic education in Ukraine.

During three days of the Conference the participants made presentations, shared experiences, discussed and look for the solutions of the available problems. This Conference clearly demonstrated that the model of education in the secular states do not always correspond to the social realities of their own communities. On the other hand, we can observe the development process, which gives hope that these countries can develop a new attitude towards Islam and Islamic communities.

In his final speech Mufti of Ukraine Sheikh Ahmad Tamim touched a particularly important aspect of Islamic education – teaching problems and problems of Muslims manuals and textbooks on Islam, which contain a lot of misconceptions about Islam that emerged during the reign of Communist atheistic ideology.

Speech made by Mufti of Ukraine Sheik Ahmed Tamim at the opening of the International Conference

Dear participants of the International Conference,

Taking into consideration the critical importance of the issue that was the reason we all met here at this session and looking back at our experience of the last 20 years in the field of building social solidarity and commonality, unity among the Muslims and particular attention that is paid to the Islamic community in a secular society I would like to highlight that the Constitution of the independent Ukraine guarantees to the Muslims the right of administering their religious rites and – as a constitution of a secular state – it guarantees equal rights to all religions. As an example I would like to refer to the first Kyiv mosque in the new history of Ukraine, which demonstrates the attitude taken by the state to the Ukrainian Muslims. This is a result of considerable efforts to promote good relations and mutual confidence.

The spiritual leadership of the Ukrainian Muslims and Islamic University as an officially registered organization go back already 20 and 19 years, respectively. Over this time we have acquired an experience that enables us to openly declare our existence, speak about our plans and our future prospects. In this respect, Ukraine can be set as a good example to many other secular countries.

The secular approach to the state management and administration is applied not only in the countries where the Muslims are a minority but also where they are a majority. If we look at the experience of the other countries where religious education was entrusted to the Muslims who had created the manuals and textbooks, collected libraries of books written by the Muslims we can see that constructing the dialogue is easy, which is proven by the countries of the Far East: Singapore, Malaysia, Indonesia and other countries (where majority of the Muslim population follows the Shafit Mazhab and where Sufi schools are abundant). If we take for reference the Caucasian republics (where a lot of Muslim population also follow Shafit Mazhab) or the Middle Asia countries (where Hanafi Mazhab is most represented) we can see that these countries have a rich experience of Muslims living peacefully side by side with exponents of other cultures and confessions regardless of whether these states recognize themselves secular or not. If we look at the experience of Muslims in the Northern Africa (where major part of the Muslim population confess the Maliki Mazhab) we can see that they also have a rich history of peaceful coexistence with representatives of other religions although some of these countries are secular. If we turn about and look at Europe it should be said that there the dialogue between exponents of different cultures also undergoes evolution although the vision of Islam is not quite correct. The reason for this is that the books about Islam there were written not by Muslims and the notion of Islam was conveyed not by Muslims. The authors of these books reflected their vision of this religion based not on knowledge about Islam but on the basis of their own impressions and observations of individual people. This was one of the reasons why closing the gap between the Muslims and the Western countries had come across certain difficulties no matter how rich was the experience that the East had accumulated over the centuries in its relations with various confessions.

Just recently, we have analyzed over 160 Islam-related books in one of the Kyiv libraries and found out that in most cases these books reflect the vision of Islam by people whose education goes back into the Soviet times. There are also books written by the Eastern country researchers who are not Muslims. As a result the Western perception of Islam is based on belief that this religion exists only as an outgrowth of terrorism and other negative phenomena – looking at the situation that can be observed these days in

some of the Eastern countries. These manuals and textbooks are widely used by the scientists, teachers, students, journalists who then go out and portray in the media their warped notion of Islam. Displaying this biased information according to which the Muslims are but an epitome of everything negative cannot help but provoke fear and distrust among non-Muslims to the Muslims.

Many people in the West think that Muslims live only in close communities and cannot be integrated into society. Although in this respect the experience of Ukraine can be used to contradict this belief. If we had followed in Ukraine the experience of the Western countries we would hardly had achieved the well-developed friendly relations, we would rather had come to a situation where people regard the Muslims as second-rate strangers.

This is why the role played by the Islamic University is hard to underestimate: placed in the middle of Europe between East and West it allows its students to study authentic Islam, as it is in real life.

We can provide an excellent example of working hand in hand with the state that is also interested in developing the dialogue and social strength but – what is important - based on true perception of Islam. Over all the years we did our best to overcome the erroneous notion of Islam and we would not get integrated into the Ukrainian society if we pushed it off or stood in opposition to it. That is why when the all-Ukrainian Council of churches and religious organizations has been created we joined this structure, to be able to mutually work for the benefit of the entire Ukrainian society.

We make a point of participating in almost all societal events that are set up by the churches, to represent the Muslims of Ukraine. We want that each Muslim is regarded as an example of the Ukrainian citizen working for the benefit and consolidation of all society. We are interested in Ukraine being an advanced state because even if the public agencies are separated from religion the secular state has to cooperate with all confessions keeping them at the same distance, as is stipulated by the Constitution. We also do everything to be in good terms with the state because even the permit for construction of the mosque must be cleared with appropriate public agencies; all education diplomas also must be registered by the state. And if we want to open a school we must go to the Ministry of Education etc. That is why I would prefer that we raise this question at this conference: who is supposed to teach

the notion of Islam to the others? The answer is unequivocal: the Muslims themselves.

Another issue that can arise is what to do is somebody says that the Muslims are different and their schools are different? I have already brought up some examples: Far East, Middle Asia and Northern Africa where Islam schools differ but the major confession questions are the same for all Muslims around the world. As to diversity of mentality, cultures or traditions between different ethnicities we can rely on our experience of working in Ukraine and say that it is not the hurdle in the way of unifying and consolidating the society. In Ukraine we can find the representatives of all Mazhabs, representatives of all cultures who speak different languages, follow their traditions, as for example Maulid and others. All this diversity does not however prevent the Muslim community to be strong and the diversity in cultures and traditions does not interfere with our integration into society. We invite to our events non-Muslims and try to construct the dialogue with everybody. For example some time ago we had set up a dispute with the atheists.

In other words, we do our best not to drift away from society but - quite in the contrary — join it to ensure that people get to know about us from us but not from those who have read or heard something about Islam. Because otherwise — through misconception — some write that Islam is a threat to society and apply such strong words as «Islamic extremism» and «Islamic terrorism». This is not about Islam, this is about some political movements who take Islam as a catchword.

I would like also to stress that speaking about issues pertaining to the Islamic education it is necessary to make sure that the authors who write about Islam and transfer knowledge about it are Muslims, on one hand, and this process is controlled by the state, on the other, — to avoid politicization of our religion for benefit of other political movements or ideologies.

Today we can observe some people who take advantage of the state-of-the-art technologies (Internet, social networks) and pretend to speak on behalf of Islam, write anything they want without any degree of control. On the other hand, if you have no notion of what the religion is about you cannot identify if what is said is right or wrong. Quite naturally, this situation cannot lead to mutual understanding and to further dialogue.

Therefore, our position with regard to education is that all that is taught must be objective and truthful. And if somebody says that there are different ideas or different stories he must identify the concrete authors and concrete sources. If the author writes that there is Mazhab or a sect, or a movement, let him set forth his ideas the way that is his.

Another issue is what non-Muslims think about Islam. The number of the Muslims across the world exceeds one billion and if non-Muslims have a misconception about Islam this will not help them to understand each other better. Some people can even use such catchwords as democracy, freedom etc to portray the Muslims in black colors, which leads to confrontation between representatives of different cultures. But if the non-Muslims get their knowledge of Islam and of the Prophet Mohammad from the Muslims they will write about him truthful things the way the Muslims write about Jesus, Moses and other Prophets. That is why I believe that people who write about Islam and teach Islam must have the right to do it.

Another aspect of the issue around the Islamic education in secular states is very important for developing the constructive dialogue between representatives of different cultures and different countries. On this occasion I would like to address the Muslims. It is necessary that they have their own center to work out educational programs. Not to change the very notion of Islam or to adapt it to other conditions — not at all! As a matter of fact, Islam does not need perfection; it will persist under any conditions! Such center is necessary to study different approaches, to generate the optimal unified strategy of educational system, which is very important for the countries where knowledge about Islam is scarce. We in Ukraine looking at the experience of the other countries decided to create an Islamic University inside the country instead of sending the future imams to study abroad where environment is different from that of Ukraine and Europe. We see that this approach is efficient and promising; it provides us with the opportunity of integrating the Muslims into society. At the same time we do not isolate ourselves from the Islamic world outside as far as we invite the teachers from different Muslim countries, but we still consider that it is crucial to have our imams acquiring their education and religious skills in the environment where they will live and work, or in the European context. We must educate well-qualified specialists of a level high enough to enable them form a correct no-

tion of Islam among the Muslims in the Western countries. We are convinced that this will eventually help understand Islam in the Western countries and promote further equal dialogue between the West and the Muslim world. Our role as the bridge between the West and the East is not to make of Islam a new religion that «will fit Europe» — no! Our role is to disseminate the truthful information about Islam as a religion that allows the representatives of different confessions to live peacefully in one society, as has been demonstrated by the history of the Muslim world throughout many centuries up till now. We can see this on the example of such countries as Lebanon, Syria, Jordan, Morocco, Egypt and not only in Middle but also in the Far East in the countries of the South-East Asia.

We wish success to this conference and sincerely hope as I have already said — that this issue will be discussed in a constructive way, not to politicize religion but to elaborate one position toward all those who teach the notion of Islam as the religion of terrorism and extremism, to the authors who unleash the inter-confessional conflict through politicization and to create a certain structure that would allow all concerned parties to discuss and prepare the concept of unified Islamic education system for Ukraine and other countries taking into consideration the fact that regardless of different religious schools the common principle professed by Islam is only one: all Muslims believe in One God and Muhammad is His only Prophet.

I wish you success and all the best. Personally, I would like to thank all those who helped in setting up this conference, our secretariat, our volunteers, the Muslims of different nationalities who were ready to give us the helping hand at any moment in preparing and holding this event. Let us hope that this meeting is not the last one, we are happy to listen to your suggestions on how to strengthen our cooperation and relations even more.

Thank you for attention.